

PIKNIK ARCHEOLOGICZNY W SMUSZEWIE, CZYLI ARCHEOLOGIA Z POWIETRZA I W WODZIE

Posted on 30 września 2024

21 września, w Smuszewie, w okolicach relikwów osady obronnej z epoki brązu, odbył się archeologiczny piknik naukowy. Wydarzenie przybliżające lokalnej społeczności pracę i wyzwania archeologów zostało zorganizowane przez Narodowy Instytut Dziedzictwa, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Urząd Gminy w Damasławku w ramach realizacji projektu TRIQUETRA.

Stanowisko w **Smuszewie** jest jednym z 8 pilotażowych stanowisk archeologicznych badanych w ramach projektu **TRIQUETRA. *Toolbox for assessing and mitigating Climate Change risks and natural hazards threatening Cultural Heritage***, finansowanego z unijnego programu Horyzont Europa w zakresie badań i innowacji na podstawie umowy nr 101094818. Projekt realizowany jest przez Narodowy Instytut Dziedzictwa, wraz z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz 19 europejskimi partnerami.

Celem projektu TRIQUETRA jest wypracowanie narzędzi do **oceny i minimalizowania zagrożeń związanych ze skutkami zmian klimatycznych**, które mogą mieć negatywny wpływ na dziedzictwo kulturowe. Badane są trzy typy stanowisk archeologicznych szczególnie podatnych na zagrożenia: położonych na terenach rolniczych, na wybrzeżach oraz stanowisk podwodnych.

Relikty osady obronnej w Smuszewie, podobnie jak te w Biskupinie, są związane z **kulturą łużycką**. Analizy dendrochronologiczne przeprowadzone przez Instytut Archeologii UMK w Toruniu wykazały, że osady te funkcjonowały **w drugiej połowie VIII wieku p.n.e.** Dzięki pomiarom geomagnetycznym ustalono, że osada była regularnie zabudowana, z drewnianymi domostwami i ulicami. Badania prowadzone przez Muzeum Archeologiczne w Poznaniu w latach 1959-1966 potwierdziły **wyjatkowy stan zachowania drewnianych konstrukcji**. Większość z nich pozostaje pod ziemią i wodą, co daje szansę na ich zachowanie, o ile uda się przeciwdziałać **zagrożeniom** związanym ze zmianami klimatu i wilgotności.

zdjęcie grodziska w Smuszewie z powietrza, fot. UAM/dr. hab. Sławomir Królewicz

Czynnikiem, który może prowadzić do degradacji lub przeciwnie, lepszej ochrony stanowisk archeologicznych, jest działalność człowieka, dlatego w ramach projektu TRIQUETRA odbywają się konsultacje, warsztaty i imprezy **angażujące lokalną społeczność**, tłumaczące wartość dziedzictwa archeologicznego. Takim wydarzeniem był piknik zorganizowany przez Narodowy Instytut Dziedzictwa we współpracy z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza, Gminą w Damasławku oraz Kołem Gospodyń Wiejskich w Smuszewie. Piknik przyciągnął ponad 300 osób, co świadczy o skuteczności takiej formy opowiadania o dziedzictwie.

piknik archeologiczny w Smuszewie, fot. NID/Agnieszka Makowska

Podczas pikniku badacze z Wydziału Archeologii UAM, Instytutu Geografii Fizycznej i Kształtowania Środowiska Przyrodniczego UAM, Instytutu Archeologii UMK, Muzeum w Biskupinie, Muzeum w Wągrowcu oraz Narodowego Instytutu Dziedzictwa opowiedzieli o **archeologii lotniczej** i nieinwazyjnych metodach badania dziedzictwa, o **archeologii podwodnej** oraz o zagrożeniach, na które narażone są jeziora, również związanych ze zmianami klimatu.

Strefa ZIEMI: Warsztat brązownika przygotowany przez Muzeum Archeologiczne w Biskupinie, fot. NID/Agnieszka Makowska

Strefa ZIEMI: Warsztaty lepienia naczyń z gliny, przygotowane przez Muzeum Archeologiczne w Biskupinie, warsztaty prowadziła Kamila Przewoda, fot. NID/Agnieszka Makowska

Strefa WODY: pokazy i warsztaty dotyczące roli, zagrożeń i ochrony jezior, i związkach archeologii z hydrologią przygotowane przez Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – na zdjęciu prof. UAM dr hab. Renata Graf, fot. NID/Agnieszka Makowska

Muzeum Archeologiczne w Biskupinie przygotowało **prezentacje różnych technik rzemiosła pradziejowego** – uczestnicy pikniku mogli dowiedzieć się, jak wytwarzano brąz, w jaki sposób odlewano broń, narzędzia i ozdoby oraz czym się charakteryzowały przedmioty z brązu. Dużym powodzeniem cieszyło się stanowisko Muzeum Archeologicznego w Biskupinie, na którym zorganizowano pokazy garncarstwa z epoki brązu i warsztaty dla dzieci, które mogły wypróbować swoich sił w lepieniu z gliny i ozdabianiu naczyń w stylu łużyckim.

Narodowy Instytut Dziedzictwa przeprowadził **pokazy prowadzenia archeologicznych badań powierzchniowych**, dając uczestnikom pikniku możliwość udziału w poszukiwaniach fragmentów ceramiki na wyznaczonej powierzchni i ich dokumentowaniem. Najmłodszy uczestnicy mogli się zająć budową grodu z klocków. Na stanowisku NID można było dowiedzieć się również, jakie przepisy obowiązują w ochronie zabytków i co zrobić, w przypadku znalezienia zabytku.

Georadarem po wałach wraz ze specjalistą z IAE PAN - Robertem Ryndziewiczem, fot. NID/Agnieszka Makowska

Strefa ZIEMI: o badaniach powierzchniowych opowiadają pracownicy Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Michał Sekuła i Jakub Wrzosek, fot. NID/Agnieszka Makowska

Strefa ZIEMI: spacer po grodzisku z przewodniczką – Agatą Byszewską-Łasińską z Narodowego Instytutu Dziedzictwa, fot. NID/Agnieszka Makowska

Strefa POWIETRZA – o podstawach metod teledetekcyjnych w archeologii (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) – na zdjęciu dr Lidia Żuk, fot. NID/Agnieszka Makowska

Projekt „TRIQUETRA. Toolbox for assessing and mitigating Climate Change risks and natural hazards threatening Cultural Heritage” finansowany jest z unijnego programu Horyzont Europa w zakresie badań i innowacji na podstawie umowy nr 101094818.

Finansowane przez
Unię Europejską